

10 картка

Уміння помічати, кому потрібна допомога

Уміння помічати, кому потрібна допомога, формується у процесі взаємодії з іншими людьми. Уважність до інших розвиває доброзичливість, турботу й відповідальність. Коли дитина вчиться помічати, що хтось сумує або потребує підтримки, то вона розуміє потреби іншої людини, а не лише свої. Це вміння розвиває емпатію (дитина вчиться співпереживати, розуміти, як почуваються інші), сприяє комунікації (діти починають більше спілкуватися, пропонувати допомогу, підтримку), зміцнює згуртованість у групі, формує моральні цінності.

Впродовж тижня розвиватимемо такі компетентності:

Цінності	Ставлення	Уміння	Знання та критичне розуміння
Повага до людської гідності та прав людини	Громадянська свідомість	Уміння слухати та спостерігати Емпатія Уміння співпрацювати	Знання самого себе та критична самооцінка

[“Рамка компетентностей для культури демократії”](#)

Завдання для вихователя

- ▶ Створити умови, щоб кожна дитина почувалася важливою у спільноті, з повагою й розумінням ставилася до членів спільноти
- ▶ Навчити пропонувати допомогу, підтримувати, підбадьорювати інших
- ▶ Навчити проявляти уважність і турботу одне до одного

Очікувані навчальні результати

- ▶ Відстоює думку, що до кожної людини слід ставитися гуманно та з повагою до її гідності
- ▶ Бере на себе зобов'язання не залишатися осторонь, коли порушують права та гідність інших людей
- ▶ Спостерігає за мовою тіла інших людей, щоб краще зрозуміти, що вони намагаються сказати
- ▶ Може зрозуміти, коли людина поруч потребує допомоги
- ▶ Може визначити, коли когось необхідно заспокоїти та емоційно підтримати, навіть якщо людина відкрито цього не показує
- ▶ Може допомогти іншим у їхній роботі, якщо це потрібно
- ▶ Може описати власні цінності та переконання

Необхідні матеріали: [сюжетні картки](#) для гри “Чарівне речення”, [картки для гри “Бінокль”](#).

Крок 1. ЗУСТРІЧ У КОЛІ (20 хв.)

Мета: створити атмосферу, щоб діти почувалися комфортно, налаштувалися на спілкування, мали можливість фантазувати й обирати. Заохочуйте кожну відповідь.

1. Попросіть дітей сісти в коло.
2. Скажіть, що зараз ми граємо в гру “Важливі персони”. У нашій групі всі діти є важливими для нашої спільноти, тому давайте привітаємо кожного і кожну окремо. Розпочніть коло з себе. Подивіться на дитину, яка знаходиться ліворуч від вас, привітайте та назвіть щось особливе про неї/нього: “Ти дуже важлива для нас, Оленко, бо завжди усім допомагаєш”. Дитина дякує і передає вітання по колу, називаючи ім’я наступної дитини: “Радію тобі, Кириле, бо ти вмієш розвеселити”. Наступна дитина: “Дякую! Зоряно, з тобою так добре гратися!”. Зверніть увагу на те чи всі діти є сьогодні в групі та прокоментуйте за потреби (наприклад, “Артем захворів, але скоро повернеться до нас. А Тетянка поїхала до бабусі. Ми чекаємо їх”).

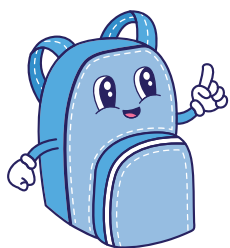

Обговорення історії в колі

Сашко та Марічка вирішили зробити паперових курчаток. Сашко вправно вирізав деталі та швидко склеював їх. Курчатка виходили дуже гарні. Марічка спробувала й собі зробити курчатко, але ножиці її не слухалися, клей проливався на стіл. Вона розгубилася і ледве не заплакала. Сашко помітив це і запропонував: “Хочеш, я тобі допоможу? Ми можемо зробити курчатко разом”. Марічка посміхнулася і кивнула головою. Разом діти зробили гарних жовтих курчат, яких з нетерпінням хотіли показати батькам.

Запитайте дітей та обговоріть:

- Як Сашко зрозумів, що Марічці потрібна допомога? Що він зробив, щоб допомогти?
- Чи траплялися ситуації, коли у вас щось не виходило зробити? Що ви відчували? Чи траплялися з вами ситуації, коли у ваших друзів поряд щось не виходило? Як ви розуміли це?
- Як ви діяли, щоб вийти з ситуації?
- Що б ви зробили на місці Марічки? Як ви думаєте, що було б, якби Сашко не помітив, що Марічці потрібна допомога?

Формулюємо **“Правила в наплічник”** разом з дітьми:

- ▶ Не засмучуйся, якщо не вийшло з першого разу, а спробуй знову.
- ▶ Коли у нас щось не виходить, ми можемо просити про допомогу.
- ▶ Звертатися за допомогою до друзів або дорослих, які поруч — це нормально.
- ▶ Коли ми помічаємо, що комусь потрібна допомога чи підтримка, можемо запропонувати її.

Крок 2. **ГРА НА ВИБІР** (15 хв.)

Гра «Чарівне речення»

Попросіть дітей сісти в коло. Діти по черзі витягують картки з ситуаціями і добирають слова підтримки. Що можна сказати, щоб підтримати і допомогти. Вихователька починає першою й наводить приклад: “Я бачу, тобі сумно. Хочеш, я посиджу з тобою?”, “Давай допоможу вдягнутись”, “Я з тобою, все буде добре”, “Зараз покличу когось із дорослих”...

Гра «З заплющеними очима»

Об’єднайте дітей у пари. Одні — «заплющують очі», а інші мають допомогти виконати завдання. Запропонуйте такі кейси: зав’язати шнурівки, одягнути шкарпетки, з’їсти яблуко, дійти до умивальника і помити руки, випити води. Після виконання 1-2 завдань діти міняються місцями в парі.

Запитайте дітей та обговоріть:

- ▶ Що ти відчував/-ла, коли тобі допомагали?
- ▶ А як було в ролі помічника чи помічниці?

Крок 3. **ОРГАНІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ГРУПАХ** (20 хв.)

Гра «Бінокль»

Запропонуйте дітям зробити з пальців рук бінокль і скажіть, що в бінокль добре видно настрої інших людей і кому потрібна допомога та підтримка.

Об’єднайте дітей у дві команди та роздайте набір карток (оберіть декілька з запропонованих).

Нехай діти через бінокль розглянуть зображення і прокоментують, хто потребує допомоги і як саме можна допомогти. Після обговорення в групах запропонуйте озвучити кілька прикладів на загал.

Запитайте дітей та обговоріть:

- Що допомагало помітити кому потрібна допомога?
- Як ви обирали, як саме можна допомогти?
- Чи траплялися з вами ситуації, зображені на малюнках?

Рекомендації та додаткові ресурси на тиждень

1 Упродовж тижня знайдіть час, щоб поговорити з кожною дитиною про вміння помічати, кому потрібна допомога.

Щодня давайте кожній дитині (по черзі) “секретне завдання”: бути помічником для інших — допомогти, помітити, запропонувати щось. Кожну таку добру справу відьмітьте на дошці, намалювавши (приклеївши) серденько.

Наприкінці дня обговоріть:

- Пригадай, кому ти сьогодні допоміг/допомогла?
- Що ти відчував/ла, роблячи добру справу?
- Хто і як допомагав тобі?
- Як змінився твій настрій, коли ти отримав/ла допомогу?

Пропонуйте дітям підтримувати інших дітей, підказавши, як це можна зробити:

- Запитати про настрій та послухати відповідь.
- Спитати дозволу й обійняти.
- Назвати на ім'я і сказати комплімент.
- Запропонувати погратися разом.

2 Давайте дітям прості завдання, які допоможуть їм вчитися підтримувати й допомагати іншим.

Започаткуйте в групі ритуал “іграшка, яка допомагає” — Ведмедик турботи. Це може бути м'який ведмедик (чи інша іграшка), якого можна “покликати на допомогу”, якщо комусь сумно, самотньо, боляче або важко. Коли хтось бачить, що дитина потребує підтримки, він може тихо підійти, запропонувати ведмедика й сказати: “Я бачу, тобі сумно — тримай нашого ведмедика турботи”.

3

Заохочуйте до спільної діяльності та обговорення.

Прочитайте та обговоріть вірш “Їжачок прокинувся” Григорія Фальковича (“Улюблені вірші — 3”, с.17)

Їжачок прокинувся у квітні,
Мружить око, носиком веде,
Лишенько, нічого ще й не квітне!
Навіть сніг і крига де-не-де!..

В небі хмарка сунеться спровокла,
Тепла ковдра в неї на бочку.
Голодно і холодно довкола —
Де ж перекусити їжачку?

Що робити? Пошуки намарні.
Врешті, він поснідає чи ні?
Ще закрито всі його кав'ярні,
Всі знайомі бари і чайні...

Не хвилюйся, друже! Рано-вранці,
На бульварі, там, де я живу,
Молочко — у блюдечку чи банці —
Я тобі поставлю у траву.

Запропонуйте заспівати та обговорити пісню [“Один великий палець”](#).

4

Залучайте до активностей інших дорослих та батьків

Розкажіть батькам, що зараз ми працюємо над темою “Вміння помічати, кому потрібна допомога” і попросіть вдома також приділяти цьому увагу. Наприклад, обговорювати з дітьми ситуації, коли ви просили чи пропонували допомогу іншим людям, підказувати, як і чим дитина може допомогти.

Вчіть дітей спостерігати вдома за членами родини пропонувати допомогу (наприклад, накривати на стіл, скласти іграшки, віднести речі на місце тощо). Упродовж тижня пропонуйте дітям поділитися в колі про те, як вони з батьками вдома допомагають одне одному.

Запропонуйте подивитися й обговорити вдома з дітьми мультфільм [“Тракторець молодець. Веселі пригоди кумедного трактора і його друзів”](#).